

Magyar Karlsbad az Erzsébet-híd lábánál.

— Utazás a csodatevő Hungária-forrás körül. —

Budapestnek vannak nevezetességei, melyekről mindenki tud, de a melyeket senki nem ismer. Vannak világhírré érdemes dolgok ebben a városban, melyek mellett százvezrek mennek el naponta és tíz ember sem tud arról, hogy itt vannak. A budai Erzsébethídfőnél naponta sok-sok ezer ember megy el, tízezrek váraognak a mindig késedelmes villamosra s nem tudják, hogy a hid lába alatti sziklából folyik Európa egyik legesudálatosabb forrása; azt sem veszik észre, hogy a lépcsőn át, a hid mellett mélyben eltűnő emberek ezrei keresik és találják ott naponta a gyógyulást.

Valóságos kis magyar Karlsbad van a Rudasfürdő melletti sziklák tövében. Valósággal magyar, mert hiszen kezdetleges, bár minden világhírnevet megérdemelne. Nagyon kevesen tudják, noha naponta több mint ötezer ember issza csak poharankint a *Hungária*-forrás istenáldotta vizét, hogy ez a forrás Európa negyedik legerősebb radioaktív forrása. Rádiumtartalom tekintetében csak a *johannistali*, a *gasteini* és *baden-badeni* melegforrások állnak előtte. A karlsbadi vizet radioaktivitásban harminc százalékkal felülmúlja. Rádium emanációjának fokát *Veszelszky* Gyula dr. tudós tanár 19 *Mache*-egységben állapítja meg, a mi 69 *Ehmann*-egységgel egyenlő. A nála erősebb külföldi források alig 8—10 százalékkal erősebbek. Érdekes, hogy a Gellérthegy forrásai valamennyien rádium tartalmuak, sőt a *Hungária*-forrásnál öt százalékkal erősebb forrása is van a szent püspök szikláinak. A *Rákóczi*-forrás ez, mely azonban az uttesten fakad és így

hozzáférhetetlen. Kénytelenek a vizét a Rudasfürdőbe vezetni, melynek közönsége nem is tudja, hogy milyen áldott vízben lubickol. A Gellértfürdő vize 12, a Sárosfürdő 6.8 *Mache*-egységű rádium emanációt tartalmaz.

A Hungária-forrás vizének külön érdekes története van. A mai ivócsarnok helyén állt valamikor a *Propeller*-szálló. Ódon és híres volt a maga idejében. Nem nagyon előkelő, de a budai csodatevő vizekre vágyó köszvényes alföldiek kénytelenek voltak azzal is megérni, ha közel akartak lenni a fürdőkhöz. Ennek a szállónak az udvarán vékony vascsövön folydogált a forrás kristályvize, melyet az élelmes gazda pénzért mért, sőt külföldre is kiszállította, bár az időben még rádiumtartalmáról senki sem tudott, már csak azért sem, mert maga a rádium is ismeretlen volt abban az időben.

A hid építésekor lerombolták a szállót és a sok törmelék között eltűnt a forrás is mely egyébként gyenge erű volt. Már egészen elfelejtette mindenki, csak a Rudasfürdő egyik mosómestere, a ki ismerte a forrás gyógyító erejét, nem tudott bele nyugodni, hogy ez a kincs így elveszzen. Éjjelenként nagy titokban keresett, kutatott a hid közsikláiban. Nem szólt senkinek éjjeli munkájáról s a kik látták éjszánkánként való eltűnését, megcsóválták fejüket és szánakozva mondták:

— Holdkóros szegény... Kincset keres...

A derék ember csákánya egyik reggel rá-

talált az elveszett forrásra. Bőséges meleg víz buggyant ki a kőből s reggelre már egy új patak folyt a hid mellett az öreg Dunába. Hamarosan megállapították, hogy nem az elveszett szegényes mellékeret, hanem a forrás főerét nyitotta meg a mosómester, a kinek nevét természetesen mindenki elfelejtette.

A székesfőváros a víz vegyi vizsgálata után, mely megállapította, hogy a rádiumtartalom kívül ritka nagyfokú *litium* tartalma is, a mi hévyvizekben legritkább eset és hogy *kalcium nátrium*, összesen nem kevesebb, mint tizenhét gyógyító elem van a vízben, melyből 40 fok melegen naponta negyvenezer liter buzog fel a sziklából.

Tavaly hatalmas ivócsarnokot építettek a forrás fölé, mely addig a hid alatti barlangból tört elő s lassankint ezrek és ezrek jóltevője lett. Hatásairól csodákat beszélnek. Vesekő, vesemedencegyulladás, epekő, sárgaság, gyomorbántalmak, főleg gyomorsavbőség ellen használják s a sétálgatva kurázó öreg urak és hölgyek mind tudnak egy-egy esetet, mikor a halál karjaiból hozott vissza valakit ez a csodálatos víz.

Ma már a tavaly épített ivócsarnok szünek bizonyult. Csak a poharas ivók száma ötezer naponta, de néha tízezer felé jár. Valóságos bucsujáró áradatot mutatnak azok, a kik palackokban viszik haza a vizet, melyből naponta 16—18.000 liter fogy el a forrásnál.

A székesfővárosnak nagy tervei vannak a forrással. A tervekről a gyógyforrás-üzemek igazgatója, *Ebner* József beszél nagy lelkesedéssel:

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Czebe Rászló*

Cím: *Magyar Karlsbad az Erzsébet-híd lábánál*

Forrás: *Budapesti Hírlap*

Bp

(Hely)

1924. 5. 11.

(Idő)

Osztályozás

Tárgy

551.23

Hely

Idő

"1924"

Személy

F

— Valóságos Karlsbadot csinálunk. Megérdemli ez a csodavíz. Felépítjük a nagy üvegfedeli téli ivócsarnokot. Hatalmas kollonád lesz, virággal, pálmával. Diétikus konyháról gondoskodunk. És mindennek maga a forrás hozza meg a költségét.

A mint beszél a nagy tervekről, szinte látjuk a magyar Karlsbadot, szinte épül előttünk a csarnok. Talán valóság lesz... Vagy csak egy új magyar légvár...

...Egyelőre a szegényes és szűk ivócsarnokban isszuk a kristályos forrásvizet, melynek rendes mindennapi közönsége van. Odajár *Nagy* Emil, a ki igazságügyminiszter korában is gyalog jött és vitte haza a zöld pintes üvegben a forrásvizet. A régi kiszolgáló nők mindenkit ismernek és maguk is szerelmesek a forrásba s nem győzik eléggé dicsérni. Gyakori vendég *Szász* Károly, *Förster* Aurél, *Ruffy* Pál. *Kunoss* Ignác is naponta issza a vizet.

— Nincs semmi bajom, — mondja — de ennek köszönhetem.

A Rudasfürdő előtti parkban, mióta a tavasz megjelent, látni, a mint, nagy pohár a kezükben, öreg urak, hölgyek sétálnak, köztük feltűnően sok az öreg katonas. Ameretlenül is üdvözik egymást a

mindennapi vendégek, kiknek ajkáról ugy ömlik a forrás dicsérete, mint a sziklából a viz. Mindenkit gyógyít, mindenkinek használ.

— Csodálatos, — mondja egyik ur a másiknak, — hogy az orvosok még sem ajánlják ezt a forrást. Bizonyosan attól félnek, hogy meggyógyul a paciens és nem kell neki — orvos.

A hid melletti villamos megállónál a várakozók lebámulnak a parkban sétálókra s nem tudják, miért sétál mindenki nagy pohárral. Egyik jó vidékies ur meg is érdeklődi:

— Mit isznak, kérem, azok az emberek? Mikor meghallja, hogy forrásvizet, megcsóválja fejét s lenézően szól:

— Vizet? Csodálom, pedig ugy átom, sört is mérnek abban a korcsmában.

Ugy látszik, egy kissé messze vagyunk még attól a magyar Karlsbadtól . . .

Czebe László.